

מחשבה קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

ראש השנה דף ו

עניין: כופין אותו עד שיאמר רוצה אני

רמב"ם פ"ב מהלכות גירושין ה"כ

העכו"ם מעצמן אנסוהו עד שכתב הואיל והדין נותן שיכתוב הרי זה גט פסול. ולמה לא בטל גט זה שהרי הוא אנוס בין ביד עכו"ם בין ביד ישראל. שאין אומרין אנוס אלא למי שנלחץ ונדחק לעשות דבר שאינו מחוייב בו מן התורה כגון מי שהוכה עד שמכר או עד שנתן. אבל מי שתקפו יצרו הרע לבטל מצוה או לעשות עבירה והוכה עד שעשה דבר שחייב לעשותו או עד שנתרחק מדבר האסור לעשותו אין זה אנוס ממנו אלא הוא אנוס עצמו בדעתו הרעה. לפיכך זה שאינו רוצה לגרש מאחר שהוא רוצה להיות מישראל ורוצה הוא לעשות כל המצות ולהתרחק מן העבירות ויצרו הוא שתקפו וכיון שהוכה עד שתשש יצרו ואמר רוצה אני כבר גרש לרצונו. לא היה הדין נותן שכופין אותו לגרש

נפש החיים שער א' פי"ח

(* הגה"ה [ב] היינו רצון הפנימי המכתיר נפש מישראל מצד היראה ⁽¹⁾ אינה נפסקת לעולם: ועיין רמב"ם סוף פרק ב' מהלכות גירושין בדין גט מעושה, עד שיאמר רוצה אני, שהגט כשר אם הדין נותן שכופין אותו לגרש. ופי' שם הטעם, דלא מקרי אנוס, כיון שאמיתת רצונו לעשות כל המצות אלא שיצרו הוא שתקפו, וכיון שהוכה עד שתשש יצרו ואמר רוצה אני, כבר גירש לרצונו, עיין שם לשונו הקדוש ⁽²⁾.)

מי השילוח ח"ב פרשת יתרו

וזה ב'היה בגנו' (ראש הבנה ו.) כיפין אותו עד שיאמר רוצה אני ואף שזה נראה כהוגס והקרוב לריד להיות לרצונו, חכן יען שלפני השי"ה נהגלה מעמקי הלז שרולה בעומק הלז ליתן הקרבן, אך על הלבוש יש לו מגיעות, הבל כהבד יאמר: גם בשפתיו הרי נרו כהוכו זפיו ועומק לבו שייס זה נקרא לרצונו:

מי השילוח משלי

(ו) שפתי לדיק ידעון רצון, היינו ע"ד שאמרי חז"ל כופין אותו עד שיאמר רוצה אני, פי' ע"י דבורו מכניס הרצון ג"כ בלבו, וזהו שפתי לדיק פי' מה שמדבר משפה ילחץ בעצור שלבו עדיין אינו מצורר לזה מועיל לו לצרר את לבו לרצון בלב שלם, למשל כשיומח כעם בלבו

שפת אמת כי תצא תרמ"א

בבסוק מולא שפתיך השמור כו' ועסית כו' אזהרה

לצ"ד סיעסוק. כופין אותו עד שיאמר רוצה אני. וצוודאי לאו דווקא על הדין מוטל דבר זה רק שהאדם עלונו יכוף אינו ע"י היגיעה צחורה וחפלה שהדברים אלו היולחין מן הלז הם ונכניעים הגוף. לכן נולוון צכל יוס לקבל צפה ענו"ש ועול נולוח. גם הוא הצטחה ועסית שצוודאי לריד כל אדם להאנוין כי כל הקצלות שנוקצלין על עלמינו צכל יוס צוודאי יעשו פירות אס נויד אס לאחר זנון כי גם מלמעלה כופין את האדם השפץ צאוונת להטות הלז אליו ית' כונו שנוקצלין וכוף את ילריכו. וכמו שהי'